

УДК 330.1:339.9

Е.М. ЛИМОНОВА, кандидат економічних наук,
доцент Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

КАТЕГОРІЯ «ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА КОРПОРАЦІЯ»: КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ОЗНАКИ

Статтю присвячено аналізу та узагальненню кількісних, управлінських та системних критеріїв визначення категорії «транснаціональна корпорація». Уточнено поняття «транснаціональна корпорація» з точки зору державного регулювання. Виділено основні ознаки ТНК: кількісні та якісні.

Ключові слова: *транснаціональна корпорація, критерії визначення категорії «транснаціональна корпорація», кількісні та якісні ознаки ТНК.*

Актуальність. Транснаціональні корпорації сьогодні відіграють найважливішу роль у процесі глобалізації: по-перше, їхня діяльність та їхні потреби лежать в основі організаційних і технологічних інновацій, і отже, в основі розвитку продуктивних сил; по-друге, на їхню частку припадає найбільша кількість міжнародних транзакцій; по-третє, на сучасному етапі розвитку світової економіки вони є єдиним актором, який дійсно може планувати, організовувати і контролювати транскордонну діяльність; по-четверте, вони здатні повною мірою скористатися перевагами інформаційно-комунікаційних технологій і сприяти їх розповсюдженню і розвитку; по-п'яте, на відміну від багатьох інших суб'єктів світової економіки, ТНК є скоріше активним, ніж пасивним учасником процесів глобалізації. Вищевикладене дає вагомі підстави вважати, що сукупність ТНК виступає як самостійна підсистема і найважливіший катализатор процесів трансформації та глобалізації світової економіки. Разом з тим поетапний аналіз розвитку ТНК дозволяє зробити висновок, що транснаціональні корпорації не тільки прискорюють просування світової економіки до глобалізації і формують її характер в сучасних умовах, але й є об'єктивним породженням

економічних процесів і одним з продуктів глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема регулювання діяльності транснаціональних корпорацій завжди була у центрі уваги сучасних економістів. Дослідженню процесів транснаціоналізації та діяльності ТНК присвячено достатню кількість робіт відомих зарубіжних та вітчизняних економістів, зокрема Р. Вернона [1], Г. Перлмуттера [2], А. Задой [3], О. Рогача [4], В. Рокочої [5], В. Швеця [6] та ін. Незважаючи на те, що дослідження з питань транснаціоналізації ділової активності підприємств набули значного поширення, проте, на наш погляд, в сучасній економічній науці відсутнє універсальне уявлення про сутність та природу ТНК.

Мета і завдання. Метою статті є систематизація критеріїв визначення ТНК та уточнення поняття «транснаціональна корпорація» з точки зору державного регулювання.

Основна частина. Основною характеристикою ТНК є їхня здатність планувати, організовувати і контролювати господарську діяльність в різних країнах. Саме ця специфічна риса їхньої діяльності і відрізняє ТНК від інших акторів світової економічної системи, які, як правило, не можуть організувати себе на міжна-

родному рівні. Тому особливого значення в економічній літературі набуває універсалізація поняття «транснаціональна корпорація», визначення якого можна згрупувати за такими критеріями: кількісний, управлінський та системний (рис. 1).

Кількісний критерій поділяється на кількісно-структурний (кількість задіяних країн та належність її власників до різних країн або кількість суб'єктів, що належать ТНК за кордоном (табл. 1) та кількісно-результативний (частка активів та прибутків, що знаходяться за кордоном, величина ПП, обороту, частка закордонного ринку в операціях), табл. 2.

Визначення мінімальної кількості країн, в яких повинна функціонувати

ТНК, щоб вважатися такою, має виходити із самого поняття «транснаціональний». Так, згідно з Великим економічним словником, визначення «транснаціональний» означає «міжнародний, пов'язаний з декількома країнами» [13, с. 106], а транснаціональна компанія – «це фірма, що здійснює більшу частину своїх операцій за межами своєї країни не менш ніж у декількох країнах» [13, с. 380]. Таке розуміння характерно більшості формулювань, виходячи з чого, слід зазначити, що транснаціональна сутність компанії пов'язана з її діловою активністю в декількох (тобто двох і більше) зарубіжних країнах. Тому, на наш погляд, визначаючи нижній поріг розглянутого критерію, доцільно дотримуватися уточненого підходу ООН, згід-

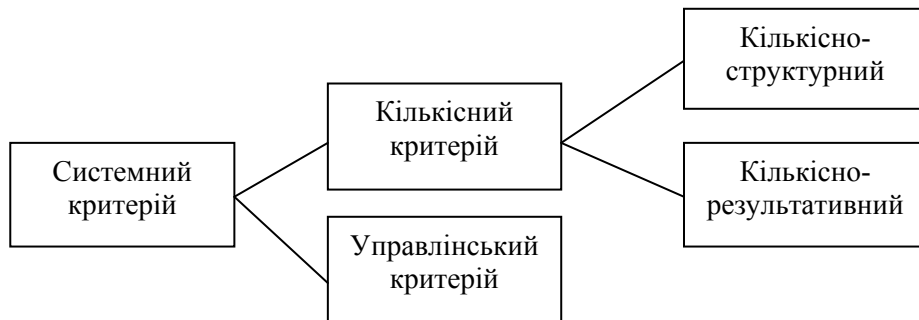

Рис. 1. Схема взаємозв'язку критеріїв формування сутності ТНК

Таблиця 1

Кількісно-структурний критерій формування сутності ТНК

Автор	Зміст
Р. Меттьюз [7, с. 26]	ТНК – це компанії, що проводять широкомасштабні операції у зарубіжних країнах, володіють там значними виробничими потужностями та здійснюють свою діяльність не менш ніж у шести країнах
Р. Вернон [1, с. 3]	Мінімальний критерій транснаціональності – 6 задіяних країн
М. Касон [8, с. 21]	Багатонаціональна фірма – це фірма, що володіє виробництвом товарів чи послуг більш ніж в одній країні
Експерти ООН [9, с. 23]	ТНК – це, міжнароднооперуючі фірми у двох або більше країнах, управління підрозділами яких здійснюється з одного або декількох центрів
Е. Кольде [10, с. 218]	ТНК – це комплекс пов'язаних між собою ділових підприємств, що одночасно ведуть діяльність в різних країнах
С. Соколенко [11, с. 43]	ТНК – компанія, що знаходиться у різних країнах, але належить на правах власності громадянам однієї країни, які нею і керують
К. Семенов [12, с. 252]	ТНК здійснюють власну ділову діяльність в інших країнах шляхом організації там філій або дочірніх підприємств, які самостійно ведуть виробничу діяльність, займаються реалізацією продукції, проводять науково-дослідні роботи тощо

Кількісно-результативний критерій формування сутності ТНК

Автор	Зміст
Р. Вернон [1, с. 4]	Пропонував запровадити як критерій мінімальний річний обсяг продажів у розмірі 100 млн доларів
експерти ООН [9, с. 25]	Мінімальний рівень 300 млн дол. річного прибутку
Дж. Макдональд [7, с. 26]	Транснаціональною вважає корпорацію, 25% капіталу якої вкладено у закордонні підприємства
С. Рольф [16, с. 25]	Міжнародна компанія визначається наявністю за кордоном не менш ніж 25% своїх продажів, інвестицій, виробництва і чисельності зайнятих
Р. Хасбулатов [17, с. 160]	ТНК – це велика фірма з активом за кордоном або союз фірм різної національної належності, що активно використовують об'єктивні тенденції МРП, які посилюють процеси інтернаціоналізації у світі, сприяють встановленню нових схем у світовому поділі праці
О. Якубовський [18, с. 8]	ТНК – компанія, яка володіє прямими іноземними інвестиціями
Дж. Данінг [19, с. 26]	Найзагальніше визначення багатонаціональної компанії виходить з наявності в неї прямих закордонних інвестицій
Ю. Вінслав, В. Дементьєв, А. Мелентьєв. [20, с. 28]	Транснаціональні корпорації – це підприємства, що є власниками виробничих потужностей в двох і більше країнах. Звичайно контроль за діяльністю вони здійснюють за допомогою прямих іноземних інвестицій

но з яким компанія вважається транснаціональною, якщо вона здійснює відповідну ТНК ділову активність не менш ніж у двох зарубіжних країнах [14, с. 245–246].

Інший кількісний показник, на який посилаються багато авторів – частка закордонних активів корпорації, що служить для оцінки залучення компанії в міжнародні операції, тобто дозволяє оцінити масштаби зарубіжної ділової активності і головне – її вагу в загальній діяльності компанії. У багатьох роботах зазначається, що до ТНК належать лише компанії, частка закордонних операцій яких в їх доходах і / або продажах становить не менше 25%. Проте об'єктивність цього критерію в питанні визначення статусу ТНК викликає сумніви. Це пов'язане з тим, що значення зарубіжних операцій може бути низьким не через невеликі абсолютні значення показників, що характеризують закордонний бізнес компанії, а через значну роль національних активів та/або продажу в країні базування. Крім того, яке підприємство, що реалізує за кордоном менше 25% виробленої продукції, але має власну товаропровідну мережу, наприклад в п'яти країнах, має набагато більше підстав вважатися транснаціональним, ніж компанія, частка зарубіжних продажів якої становить

50%, але здійснюються вони за допомогою простих експортних поставок. Аналогічна ситуація складається і стосовно обсягу закордонних активів. Так, компанія, яка купила лише 10% акцій великої зарубіжної фірми за 50 млн дол. США, на наш погляд, не може вважатися транснаціональною, на відміну від тієї, яка володіє контрольним пакетом акцій закордонних підприємств у п'яти країнах, але при цьому обсяг накопичених за кордоном інвестицій становить менше 10 млн дол. США [15].

На нашу думку, кількісний критерій не може використовуватися самостійно. Наприклад, дуже важко вирішити, який відсоток можна визнати значним, коли мова йде про закордонні активи або прибутки, не говорячи про відносність подібних показників. В умовах бурхливого розвитку ТНК вони не можуть бути більш-менш стабільними. Застосування цих критеріїв пов'язане із суто практичними труднощами, тому що, по-перше, ТНК публікують не всі дані про свою діяльність, а, по-друге, для зіставлення одержуваних даних необхідно ще знайти загальну статистичну базу ТНК.

До групи управлінських критеріїв формування сутності ТНК можна віднести управління та контроль (табл. 3). Ці складові визначити складно.

Управлінський критерій формування сутності ТНК

Автор	Зміст
Г. Перлмуттер [2, с. 25]	Найважливішим фактором визначення ТНК є рівень «глобального мислення» вищих керівників
В. Рокоча, О. Плотніков, В. Новицький [5, с. 39]	В основі системи управління ТНК лежить механізм, що допомагає узгодити економічну політику та стратегію підприємства щодо розподілу всіх економічних ресурсів та отриманих доходів з метою максимізації прибутку. На відміну від звичайної корпорації, ТНК інвестує капітал, поєднуючи його із закордонною робочою силою в межах міжнародного виробництва
Н. Саприкіна [21]	ТНК – це компанія, яка складається з об'єднання підприємств, які проводять єдину загальну стратегію та розміщені у двох чи більше країнах. Така компанія здатна впливати як на економіку країни базування, так і на економіку приймаючих країн шляхом інтеграції їх до світових економіки

Г. Перлмуттер дає теоретичну модель етно-, полі- і геоцентричного підприємств, що розрізняються за їхньою орієнтацією, відповідно до країни походження, приймаючої країни та світової економіки [2].

Основною відмінною характеристикою є наддержавна, наднаціональна діяльність, яка чинить якісний вплив на всі процеси, що відбуваються в країнах їх розміщення. Звичайно такі підприємства використовують у своїй діяльності всі доступні методи міжнародного бізнесу. Управлінський критерій характеризується стратегіями, що використовуються корпораціями.

Системний критерій визначення ТНК враховує всі три попередні підходи та характеризує поняття транснаціональної корпорації з позиції глобалізаційних процесів.

На нашу думку, розглядати ознаки транснаціональної корпорації, використовуючи один із запропонованих підходів, не можливо. Ці підходи доповнюють один одного. Тому про транснаціональний характер компанії можна судити, тільки використовуючи комплекс критеріїв визначення ТНК. Найважливішими є визначення ТНК, запропоновані представниками системного підходу (табл. 4).

Системний критерій формування сутності ТНК

Автор	Зміст
О. Рогач, О. Шнирков [4, с. 24].	ТНК є однією з головних причин зростання міжнародної концентрації виробництва. Але є не тільки причиною, а й наслідком. ТНК перебувають в центрі історичного процесу глобалізації економіки, хоча і виступають найефективнішою організаційною формою інтерналізації
Лі Се Ун [22, с. 68]	ТНК мають такі п'ять характеристик: підрозділи розміщені у декількох країнах; акції належать власникам різних країн; вище керівництво є багатонаціональним; організаційна структура орієнтована на широкомасштабну міжнародну економічну діяльність; інтернаціональний менталітет менеджерів
ЮНКТАД [23, с. 45]	Транснаціональними вважаються компанії, що мають дочірні підрозділи будь-яких організаційно-юридичних форм чи сфер діяльності у двох або більше країнах та здійснюють загальну координацію діяльності своїх зарубіжних підрозділів
С. Аршанський [24, с. 47]	ТНК – це тип міжнародних компаній, що відрізняються високою мірою організаційно-управлінської та виробничої інтеграції між головною компанією і зарубіжними філіями
Комісія ООН по ТНК [23, с. 50–51]	ТНК – це компанія, яка складається із суб'єктів, що розташовані у двох чи більше країнах, веде узгоджену економічну політику має один або декілька керуючих центри. У такій компанії одна окрема одиниця може мати значний вплив на діяльність інших
Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) [23, с. 4–5]	ТНК як компанію, яка включає підприємства приватної, державної чи змішаної форм власності, що знаходяться в різних країнах

Вважаємо, що недоліком існуючих ознак ТНК є відсутність критерію:

- можливості транснаціональної корпорації використовувати трансфертні ціни;

- неможливість регулювати транснаціональну корпорацію з боку однієї окремої держави.

Основний підхід у формуванні трансфертної ціни є мінімізація оподаткування компанії. Тому ціна на товар формується на основі внутрішньокорпоративних цін. У визначенні терміна «транснаціональна корпорація» необхідно наголосити на тому, що ТНК є наймобільнішими підприємствами, тому і легко використовує трансфертні ціни для переливу капіталу з однієї країни в іншу. А більшість держав вважають за необхідне регулювати саме використання трансфертних цін корпораціями.

Таким чином, ТНК як об'єкт дослідження являє собою об'єднання підприємств, що здійснюють комерційну діяльність у двох чи більше країнах, що дозволяє за рахунок транскордонної мобільності набувати економічної та політичної влади, що перевершує межі владних повноважень будь-якого суб'єкта національної економіки. При цьому регулювання діяльності ТНК здійснюється на державному, міждержавному, наддержавному та суспільному рівнях, що забезпечує її транрівневість.

До основних ознак транснаціональної компанії, на наш погляд, можна віднести:

1. Кількісні характеристики:

- кількість країн, в яких розміщені філії корпорації (від двох країн та більше);

- частка іноземної виручки у загальних доходах компанії (як правило, 25%);

- мінімальний відсоток участі у зарубіжному акціонерному капіталі – не менше ніж 25% акцій, що мають право голосу, у двох і більше країнах.

2. Якісні характеристики:

- висока інтенсивність внутрішньокорпоративної торгівлі між розта-

шованими в різних країнах підрозділами на основі трансфертного ціноутворення;

- «глобальне бачення» при прийнятті управлінських рішень;

- розробка, передавання і використання передової технології в рамках замкнутої корпоративної структури;

- відносна незалежність у прийнятті операційних рішень між філіями та материнською компанією;

- багатонаціональність керівництва та найманих робітників у компанії;

- глобальна структура зайнятості і мобільність менеджерів;

- суб'єктна структура власності, представлена громадянами різних країн;

- спрямованість на масового споживача.

Висновки. Узагальнення кількісних, управлінських та системних критеріїв визначення категорії «транснаціональна корпорація» дало змогу розглядати ТНК як об'єкт дослідження, що являє собою об'єднання підприємств. Таке об'єднання здійснює комерційну діяльність у двох чи більше країнах, що дозволяє за рахунок транскордонної мобільності набувати ТНК економічної і політичної влади. Попри таке глибоке дослідження та значний інтерес до феномену транснаціональних корпорацій, залишився невирішеним ряд проблем, серед яких особливе значення мають теоретико-методологічні засади розвитку ТНК в умовах глобалізації. У сучасній економічній науці детально не з'ясовані взаємозв'язок та взаємний вплив ТНК і глобалізації. ТНК формуються в тісному зв'язку з глобалізацією світової економіки і, по суті, є одним з продуктів глобалізації. У той же час транснаціональні корпорації виступають як головний каталізатор процесів глобалізації та трансформації світової і національних економік. Негативний вплив ТНК на країни, що розвиваються, свідчить про необхідність регулювання їхньої діяльності. Це, безсумнівно, потребує більш глибокого наукового дослідження.

Список використаних джерел

1. Вернон Р. Буря над многонациональными / Р. Вернон. – М.: Прогресс, 1982. – 272 с.
2. Perlmutter H.V. The Tortuous Evolution of the Multinational Corporation's / H.V. Perlmutter // Columbia Journal of. World Business. – 1969, 4.Jg., – Heft 1. – S. 9–18.
3. Задоя А.О. Регулювання діяльності ТНК: державний рівень / А.О. Задоя, Е.М. Лимонова // Академічний огляд. – 2014. – № 2 (41). – С. 117–125.
4. Рогач О.І. Транснаціоналізація світового господарства та перехідні економіки: навч. посіб. / О.І. Рогач, О.І. Шнирков. – К.: ВЦ «Київський університет», 1999. – 302 с.
5. Рокоча В.В. Транснаціональні корпорації / В.В. Рокоча, О.В. Плотников, В.Є. Новицький. – К.: Таксон, 2001. – 304 с.
6. Швець В.Я. Діяльність ТНК в Україні: механізм законодавчого регулювання / В.Я. Швець // Академічний огляд. – 2014. – № 2 (41). – С. 135–140.
7. Миронов А.А. Концепции развития транснациональных корпораций / А.А. Миронов. – М.: Мысль, 1981. – 160 с.
8. Пирогов А.Н. Слияния и поглощения компаний: зарубежная и российская теория и практика / А.Н. Прирогов // Менеджмент в России и за рубежом. – 2001. – № 5. – С. 11.
9. World Investment Report, 1999: Foreign Direct Investment and the Challenge of Development / UNCTAD. – New York; Geneva: UN, 1999. – XXXIV. – 541 p.
10. Ленский Е.В. Транснационализация капитала / Е.В. Ленский; под. ред. О.Н. Сосковца. – Мн.: Армита-Маркетинг, Менеджмент, 2001. – 326 с.
11. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України / С.І. Соколенко. – К.: Логос, 1999. – 566 с.
12. Семенов К.А. Международные экономические отношения: Курс лекцій / К.А. Семенов. – М.: Гардарики, 1999. – 336 с.
13. Вайцзеккер Э. Фактор четыре. Затрат – половина, отдача – двойная: новый доклад Римскому клубу / Э. Вайцзеккер, Э. Ловинс, Л. Ловинс; пер. А.П. Заварницына и В.Д. Новикова; под ред. Г.А. Месяца. – М.: Academia, 2000. – 400 с.
14. World Investment Report 2011 [Electronic resource]. – Geneva: UNCTAD. – Article Stable URL: www.unctad.org/wir
15. Караваев Д.С. Государственное регулирование инвестиционных процессов в условиях рыночной экономики / Д.С. Караваев. – М.: Наука-Бизнес-Паритет, 2009. – 185 с.
16. Пехник А.В. Механізм узгодження інтересів ТНК зі стратегічними пріоритетами національної економіки: дис. ... канд. екон. наук: 08.05.01. / Андрій Володимирович Пехник // Львівський національний університет ім. Івана Франка. – Л., 2005. – 243 с.
17. Хасбулатов Р.И. Мировая экономика / Р.И. Хасбулатов. – М.: ИНСАН, 1994. – 736 с.
18. Якубовский С.А. Современные ТНК: регулирование деятельности и роль в мировой экономике / С.А. Якубовский. – Одесса: Астропринт, 1998. – 168 с.
19. Dunning J. Multinational enterprises and the global economy, second Edition / J. Dunning, S. Lundan. – MPG Books Ltd. Bodmin Cornwall, 2008. – 455 p.
20. Винслав Ю. Развитие интегрированных корпоративных структур в России / Ю. Винслав, В. Дементьев, А. Мелентьев, Ю. Якутин // Российский экономический журнал, 1998. – № 11–12. – С. 28.
21. Саприкіна Н.В. Транснаціональні корпорації в системі інтернаціоналізації світового суспільного виробництва: дис. ... канд. екон. наук: 08.01.01 / Наталія Вікторівна Саприкіна. – К.: Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана. – К., 2006. – 182 с.

22. Ли Се Ун. Международный бизнес: стратегия и управление: Перевод с корейского / Ли Се Ун. – Москва: Наука, 1996. – 352 с.
23. Белошапка В.А. Транснациональные корпорации в международном бизнесе / В.А. Белошапка. – К.: КГЭУ, 1994. – 45 с.
24. Аршанський С.Б. Экономические интересы и их противоречивость в ТНК: дис. ... канд. экон. наук : 08.00.01 / С.Б. Аршанський. Иркутск, 2003. – 224 с.

References

- Vernon, R. (1982). *Burja nad mnogonacional'nymi* [Storm over the multinational]. Moscow, Progress Publ., 272p.
- Perlmutter, H. V. The Tortuous Evolution of the Multinational Corporation's. *Columbia Journal of. World Business*, 1969, no. 4, pp. 9-18.
- Zadoja, A.O., Limonova, E.M. *Reguljuvannja dijal'nosti TNK: derzhavnij riven'* [Regulation of TNCs activity: level of state]. *Akademichnij ogljad* [Academy review], 2014, no. 2(41), pp. 117 – 125.
- Rogach, O.I., Shnyrkov, O.I. (1999). *Transnacionalizacija svitovogo gospodarstva ta perehidni ekonomiky* [Transnationalization of world economy and transition economies]. Kyiv, "Kyiv'skyj universytet" Publ., 302 p.
- Rokocha, V.V., Plotnikov, O.V., Novyc'kyj, V.Je. (2001). *Transnacional'ni korporacii'* [Multinational corporations]. Kyiv, Takson Publ., 304 p.
- Shvec', V.Ja. *Dijal'nist' TNK v Ukrai'ni: mehanizm zakonodavchogo reguljuvannja* [MNC's activity in Ukraine: mechanism of legal regulation]. *Akademichnyj ogljad* [Academy review], 2014, no. 2 (41), pp. 135-140.
- Mironov, A.A.(1981). *Koncepcii razvitiya transnacional'nyh korporacij* [Concept of development of transnational corporations]. Moskva, Mysl' Publ., 160 p.
- Pirogov, A.N. *Sliyaniya i pogloshcheniya kompanij: zarubezhnaya i rossijskaya teoriya i praktika* [Mergers and acquisitions: foreign and Russian theory and practice]. *Menedzhment v Rossii i za rubezhom* [Management in Russia and abroad], (2001), no. 5, p. 11.
- World Investment Report, 1999: Foreign Direct Investment and the Challenge of Development. UNCTAD. New York, Geneva UN. no.XXXIV. – 541 p.
- Lenskij, E.V. (2001). *Transnacionalizacija kapitala* [Transnationalization of capital]. Minsk, Armita-Marketing, Menedzhment Publ., 326 p.
- Sokolenko S.I. (1999). *Hlobalizatsiya i ekonomika Ukrainy* [Globalization and the economy of Ukraine]. Kyiv, Lohos Publ., 566 p.
- Semenov K.A. (1999). *Mezhdunarodnye ehkonomicheskie otnosheniya* [International economic relations: Lectures]. Moscow, Gardariki Publ., 336 p.
- Vaytszekker, E., Lovins, E., Lovins, L., Zavarnitsyna, A., Novikova, V. (2000). *Faktor chetyre. Ztrat - polovina, otdacha - dvoynaya: novyy doklad Rimskomu klubu* [Factor four. Cost -half the return - is twofold: a new report to the Club of Rome]. Moscow, Academia Publ., 400 p.
- World Investment Report 2011. - Geneva: UNCTAD. Article Stable URL: www.unctad.org/wir
- Karavaev, D.S. (2009). *Gosudarstvennoe regulirovanie investitsionnykh protsessov v usloviyakh rynochnoy ekonomiki* [State regulation of investment processes in conditions of market economy]. Moscow, Nauka-Biznes-Paritet Publ., 185 p.
- Pekhnyk, A.V. (2005). *Mekhanizm uz-hodzhennya interesiv TNK zi stratehichnymy priorytetamy natsional'noyi ekonomiky* [The mechanism of reconciling the interests of multinational corporations with the strategic priorities of the national economy]. dys. kand.. ekon. nauk: 08.05.01. L'viv's'kyy natsional'nyy universytet im. Ivana Franka, pp. 178-193.
- Hasbulatov, R.I. (1994). *Mirovaya ekonomika* [World economy]. Moscow, INSAN Publ., 736 p.

18. Yakubovskij, S.A. (1998). *Sovremennye TNK: regulirovanie deyatel'nosti i rol' v mirovoj ekonomike* [Modern TNCs: regulation of activity and role in the global economy]. Odessa: Astroprint Publ., 168 p.

19. Dunning, J. (2008). *Multinational enterprises and the global economy, second Edition*. MPG Books Ltd. Bodmin Cornwall, 455 p.

20. Vinslav, Y. Dement'ev, V., Melent'ev, A., Yakutin, Y. *Razvitie integrirovannyh korporativnyh struktur v Rossii* [The development of integrated corporate structures in Russia]. Rossijskij ehkonomicheskij zhurnal [Russian economic journal], 1998, no. 11-12, P. 28.

21. Saprykina, N.V. (2006). *Transnatsional'ni korporatsiyi v systemi internatsionalizatsiyi svitovoho suspil'noho vyrobnytstva* [Multinationals are already internationalized world of social production]. dys. kand. ekon. nauk: 08.01.01. Kyiv, Kyivskyy natsional'nyy ekonomichnyy universytet im. Vadyma Het'mana, 182 p.

22. Li Se Un (1996). *Mezhdunarodnyj Biznes: strategiya i upravlenie* [International business: strategy and management: translation from korean]. Moscow, Nauka Publ., 352 p.

23. Beloshapka, V. (1994). *Transnatsional'nye korporatsii v mezhdunarodnom biznese* [Transnational corporations in international business]. Kyiv, KGEHU Publ., 45 p.

24. Arshans'kij, S.B. (2003). *Ekonomicheskie interesy i ih protivorechivost' v TNK* [Economic interests and contradictory TNC]. Dis. kand. ehkon. nauk: 08.00.01. Irkutsk, 224 p.

Статья посвящена анализу и обобщению количественных, управленческих и системных критериев определения категории «транснациональная корпорация». Уточнено понятие «транснациональная корпорация» с точки зрения государственного регулирования. Выделены основные признаки ТНК: количественные и качественные.

Ключевые слова: транснациональная корпорация, критерии определения категории «транснациональная корпорация», количественные и качественные признаки ТНК.

The article is devoted to analysis and synthesis of quantitative, management and system criteria for defining the category of «transnational corporation». The concept of «transnational corporations» in terms of government regulation has been clarified in this article. There have been specified characteristic features of TNCs: quantitative and qualitative.

Key words: transnational corporations, the criteria for determining the category of «transnational corporation», quantitative and qualitative features of the TNC.

Одержано 7.10.2015.